

MITÄ MINISTERIMME AJATTELEVAT?²⁷

*Kirjoitettu vuoden 1895 lopulla
„Rabotsheje Delo“ lehteä varten
Julkaistu ensi kerran vuonna 1924*

*Julkaistaan poliisidepartementin
arkistosta löydetyin kopion
mukaan*

Sisäasiain ministeri Durnovo on kirjoittanut kirjeen pyhän synodin yliprokuraattorille Pobedonostseville. Kirje on kirjoitettu maaliskuun 18 p:nä 1895, № 2603, ja siinä on merkintä: „täysin luottamuksellisesti”. Ministeri halusi siis, että kirje olisi pysynyt mitä ankarimmin salassa. Mutta on ihmisiä, jotka eivät ole samaa mieltä herra ministerin kanssa siitä, ettei Venäjän kansalaisten pitäisi tietää hallituksen hankkeista, ja nyt tämä kirje kiertää kaikkialla käsin monistettuina kopioina.

Mistä hra Durnovo sitten kirjoitti hra Pobedonostseville?

Hän kirjoitti tälle sunnuntaikouluista. Kirjeessä sanotaan: „Viime vuosien aikana saadut tiedot osoittavat, että poliittisessa suhteessa epäluotettavat henkilöt sekä opiskelevan nuorison eräs osa, joka on määrätynlaista suuntaukseltaan, pyrkii 60-luvun esimerkkiä seuraten sunnuntaikouluihin opettajiksi, luennoitsijoiksi, kirjastonhoitajiksi j.n.e. Tuollainen järjestelmällinen pyrkimys, jota ei voida selittää edes toimeentulovarojen hankkimiseksi, koska noissa kouluissa hoidetaan tehtäviä korvauksetta, osoittaa sitä, että edellämainittu ilmiö on eräs legaalisella (laillisella) pohjalla esiintyvä hallitusvastaisten aineiden taistelukeino Venäjällä vallitsevaa valtiojärjestystä ja yhteiskuntajärjestelmää vastaan”.

Kas vain, miten hra ministeri päättelee! Sivistyneiden ihmisten joukossa on sellaisia, jotka haluavat jakaa tietoaan työläisille, haluavat, ettei tieto hyödyttäisi yksin heitä, vaan myöskin kansaa,— ja ministeri päättelee heti, että siinä ovat „hallitusvastaiset ainekset” pelissä, s.o. että var-

masti jotkin salaliittolaiset yllyttävät ihmisiä menemään sunnuntaikouluihin. Eikö sitten ilman yllytystä ole voinut eräillä sivistyneillä henkilöillä syntyä halua opettaa toisia? Mutta ministerin panee ymmälle se, että sunnuntaikoulujen opettajat eivät saa palkkaa. Hän on tottunut näkemään, että hänellä kytät ja virkailijat palvelevat vain palkasta, palvelevat sitä, joka antaa eniten rahaa, ja nyt yhtäkkiä ihmiset tekevät työtä, toimivat, opettavat ja kaiken... ilmaiseksi. Epäilyttävää! tuumii ministeri ja lähettää salaa kytii ottamaan selvää asiasta. Edelleen kirjeessä sanotaan: „Saaduista tiedoista” (jotka oli saatu kytiltä, joiden olemassaolo on perusteltua, koska he kerran nauttivat palkkaa) „käy selville, ettei ainoastaan opettajain joukossa tavata vahingollista suuntaa edustavia henkilöitä, vaan että itse koulutkin ovat usein epäluotettavista henkilöistä muodostuvien kerhojen salaisen johdon alaisia, ja näiden kerhojen jäsenet, kuulumatta lainkaan viralliseen henkilökuntaan, pitävät iltaisin heidän itsensä asettamien opettajien ja opettajattarien kutsusta luentoja ja opetustilaisuuksia opiskelijoille... Moinen järjestys, joka suo sivullisille henkilöille mahdollisuuden pitää luentoja, tarjoaa täyden vapauden suorastaan vallankumouksellisiin kuuluvien henkilöiden tunkeutumiselle luennoitsijoiden keskuuteen”.

Siis, jos „sivulliset henkilöt”, joita papit ja kytät eivät ole hyväksyneet ja tarkastaneet, haluavat opettaa työläisiä,— niin se merkitsee suoranaista vallankumousta! Ministeri pitää työläisiä aivan kuin ruutina ja tietoa ja sivistystä kipinä; ministeri on varma siitä, että jos ruutiin sattuu kipinä, niin räjähdys suuntautuu ennen kaikkea hallitusta vastaan.

Emme voi kieltää itseltämme mielihyvää huomauttaa, että tässä harvinaisessa tapauksessa me olemme täydellisesti ja ehdottomasti samaa mieltä hänen korkeayhäisyytensä katsantokantojen kanssa.

Edelleen ministeri esittää kirjeessä „todisteita” „tietojensa” pätevyydestä. Kylläpä ne ovat hyviä todisteita!

Ensinnäkin, „erään sunnuntaikoulun opettajan kirje, jonka opettajan nimeä ei toistaiseksi ole saatu selville”. Kirje on löydetty kotitarkastuksessa. Kirjeessä puhutaan historian luentojen ohjelmasta, säätyjen orjuutus- ja vapautusaatteesta, mainitaan Razinin ja Pugatshevin kapinoista.

Nämä viimeksimainitut nimet ne nähtävästi niin kovasti pelästyttivätkin kelpo ministeriä: hänen silmissään alkoi-
vat varmaan heti hangot kummitella.

Toinen todiste:

„Sisäasiain ministeriöllä on salatietä saatu eräässä Mos-
kovan sunnuntaikoulussa pidettävien julkisten luentojen
ohjelma, jonka sisältö on seuraava: „Yhteiskunnan synty.
Alkukantainen yhteiskunta. Yhteiskuntaorganisation kehitys.
Valtio ja mihin sitä tarvitaan. Järjestys. Vapaus. Oikeuden-
mukaisuus. Valtiorakenteen muodot. Rajoittamaton ja
perustuslaillinen monarkia. Työ yleisen hyvinvoinnin
perustana. Hyöty ja rikkaus. Tuotanto, vaihto ja pääoma.
Miten rikkaus jakaantuu. Oman edun tavoittelu. Omistus ja
sen välttämättömyys. Talonpoikain vapauttaminen maineen.
Korko, voitto, työpalkka. Mistä palkka riippuu ja sen muo-
dot. Säästäväisyys”.

Luennoimalla tämän ohjelman mukaan, joka on ehdotto-
masti kelvoton kansakoulua varten, luennoitsijalle tarjoutuu
täysi mahdollisuus tutustuttaa kuulijat vähitellen myöskin
Karl Marxin ja Engelsin teorioihin y.m.s., ja hiippakunnan
johdon määräämä läsnäoleva henkilö tuskin kykenee huo-
maamaan esityksessä • sosialidemokraattisen propagandan
alkeita”.

Nähtävästi hra ministeri pelkää kovasti „Marxin ja Engel-
sin teorioita”, koskapa hän näkee niiden „alkeita” jopa sel-
laisessakin ohjelmassa, jossa ei näy jälkeäkään niistä. Mitä
„kelvotonta” ministeri siinä löysi? Varmaankin kysymyksen
valtiorakenteen muodoista ja perustuslaista.

Ottakaa, hra ministeri, mikä maantieteen oppikirja
tahansa, niin löydätte siitä nämä kysymykset! Eikö aikuis-
ten työläisten sitten saisi tietää sitä, mitä opetetaan lapsille?

Mutta hra ministeri ei luota hiippakuntaviraston henki-
löihin: „tokkopa ne ymmärtävät, mitä siellä puhutaan”.

Kirjeen lopussa on luettelo „epäluotettavista” opettajista
kirkkoseurakunnan sunnuntaikoulussa Prohorovin manufak-
tuuriyhtiön tehtaalla Moskovassa, Jeletsin kaupungin
sunnuntaikoulussa ja jossakin perustettavassa koulussa Tifli-
sin kaupungissa. Hra Durnovo neuvoo hra Pobedonostsevia
ryhtymään „tarkastamaan huolellisesti henkilöitä, jotka
päästetään opetustyöhön kouluissa”. Kun nyt lukee opettaja-
luetteloa, niin hiukset nousevat pystyyn: entinen ylioppilas,
ja taas entinen ylioppilas, ja vielä entinen naisylioppilas.

Hra ministeri haluaisi, että opettajina olisi entisiä aliupseereita.

Erikoisella kauhulla hra ministeri puhuu siitä, että Jeletsin kaupungissa koulu „sijaitsee Sosna-joen takana, missä asuu pääasiallisesti tavallista rahvasta” (voi kauhistus!) „ja ammattilaisväkeä ja missä on rautatien konepaja”.

Etempänä, etempänä on pidettävä koulut „tavallisesta rahvaasta ja ammattilaisväestä”.

Työläiset! Siinä näette, että meidän ministerimme pelkäävät kuin surmaa tiedon ja työväen yhdistymistä! Näyttää siis kaikille, ettei mikään voima pysty riistämään työläisiltä tietoisuutta! Ilman tietoja työläiset ovat turvattomia, tieto tekee heistä voiman!
